

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D1/1/A.Ö. -01/1 (Devralma)

Karar Sayısı : 01-28/276-80

Karar Tarihi : 19.6.2001

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER, Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL

B- RAPORTÖR: Aydın ÖZTUNALI

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Pechiney SA

Temsilcisi: Av. Mehmet GÜN

Koreşhitleri Cad. No: 32

80300 Zincirlikuyu-İstanbul

- Sapa AB

D- TARAFLAR: - Pechiney SA

7 Place du Chancelier Adenauer, 75016 Paris-FRANSA

- Sapa AB

Humlegardsgatan 17, 11485 Stockholm-İSVEÇ

E- DOSYA KONUSU: Pechiney SA'nın, Sapa AB'nin Eurofoil Belgium ve Eurofoil Luxemburg şirketlerindeki hisselerinin tamamını devralması işlemine izin talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 4.5.2001 tarih, 1815 sayı; 18.5.2001 ve 6.6.2001 tarihlerinde giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 8.6.2001 tarih, D1/1/A.Ö.-01/1 sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 15.6.2001 tarih, REK.0.05.00.00/53 sayılı Başkanlık önergesi ile 01-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: Pechiney SA'nın Sapa AB'nin Eurofoil Luxemburg ve Eurofoil Belgium şirketlerindeki hisselerinin tamamını (%100 kontrol) devralmasına ilişkin işleme; devreden ve devralan tarafların faaliyetlerinin Türkiye pazarında örtüşmemesi ve bu pazarlarda tek alıcı bulunması itibarıyla çok önemli oranda alıcı gücünün varlığı gibi nedenlerle, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında rekabeti önemli ölçüde sınırlayacak şekilde bir hakim durum yaratılmasına yahut var olan bir hakim durumun güçlendirilmesine yol açmayacağı, ayrıca "Hisse Alım Sözleşmesi"nin 10. maddesinde, devreden taraf (ve iştirakleri) üzerine Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde getirilen şirket faaliyetleriyle ilgili olarak 3 yıl süreyle

faaliyet gösterme yasaklarının yan sınırlama olarak nitelendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

Devralan taraf olan Fransız şirket Pechiney SA (Pechiney) iştirakleri aracılığıyla dünya çapında ve özellikle alüminyum ürün çeşitleri (boksit, alüminyum oksit, iptidai alüminyum, yassı rulolanmış ürünler, alüminyum çubuklar) ve ambalaj ürünleri üretimi (tüpler, aerosoller, esnek paketleme) alanlarında faaliyet göstermektedir.

Pechiney'in 2000 yılında Türkiye cirosu 39 milyon Euro yaklaşık 22.7 trilyon TL. olarak gerçekleşmiştir.

Devreden taraf olan Sapa AB (Sapa), İsveç kanunlarına göre kurulmuş ve alüminyum çubuklar, otomotiv endüstrisi için plastik ve alüminyum folyo ve şerit sektörlerinde faaliyet gösteren bir şirkettir. Sapa' nın 2000 yılındaki Türkiye cirosu 127.754 milyon SEK, yaklaşık 8.5 trilyon TL. olarak gerçekleşmiştir.

Pechiney ve Sapa arasında akdedilen söz konusu "Hisse Alım Sözleşmesi" ile hisseleri devre konu şirketlerden birisi, Belçika kanunlarına göre kurulmuş olan ve alüminyum folyo ile şerit üretiminde faaliyet gösteren Eurofoil Belgium, diğeri ise Lüksemburg kanunlarına göre kurulmuş ve yine alüminyum folyo ile şerit üretiminde faaliyet gösteren Eurofoil Luxemburg'dur.

Sapa, Eurofoil Belgium ve Eurofoil Luxemburg'un %100 hissesine, Eurofoil Luxemburg ise Eurofoil US ve Stocktuna AB şirketlerinin hisselerinin %100'üne sahiptir. Eurofoil US ise ABD, Meksika ve Kanada'da esnek paketleme amaçlı alüminyum folyo ve şerit dağıtımı ile iştirak eden Euronorca Partners GP şirketinde %50 hisseye sahip olup, başka bir aktivitesi yoktur. Öte yandan Stocktuna AB'nin herhangi bir endüstriyel ya da pazarlama faaliyeti bulunmamaktadır.

Hisse alım sözleşmesi, Sapa tarafından, Eurofoil Luxemburg ve Eurofoil Belgium'daki tüm hisselerinin Pechiney'e satışını düzenlemektedir. Söz konusu satış sonucunda Pechiney, Eurofoil Luxemburg ve Eurofoil Belgium üzerinde ve dolayısıyla Stocktuna AB ve Eurofoil US üzerinde kontrol sahibi olacaktır.

Eurofoil Luxemburg ve Eurofoil Belgium'un 2000 yılındaki Türkiye ciroları 1.9 milyon Euro, yaklaşık 1.1 trilyon TL.'dir.

Taraf şirketlerden hiçbirisinin Türkiye'de herhangi bir üretim faaliyeti bulunmamakta, satışı yapılan ürünler ithalat yoluyla ülkeye getirilmektedir.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. Ürün Pazarı

Alüminyum folyo ve şeritler birçok farklı kullanım alanına sahip olup, bu alanlar, ambalajlama, endüstriyel kullanımlar, ısı dönüştürücüler ve diğer alanlar olarak tanımlanmaktadır. Kullanım alanı ne olursa olsun tüm folyo ve şerit çeşitleri, benzer spesifik ekipman (alüminyum folyo rulolama mekanizması) kullanılarak üretilen yassı rulolanmış alüminyum ürünlerin (özellikle 200 mikronun (0,2 mm)

altındaki kalınlıkta ürünlerin) üretimi için planlanmışlardır. Dolayısıyla birçok alüminyum folyo çeşitleri ve şerit çeşitlerinin kendi içlerinde ve aralarında arz yönünden ikame edilebilirliği yüksektir. Bir başka deyişle, söz konusu pazardaki üreticiler üretimlerini kolaylıkla bir cinsten diğerine çevirebilme imkanına sahiptirler.

Şeritlerin tek katman olarak rulolanmalarına karşılık, alüminyum folyoların son rulolama adımından önce katlanıp, çift katman halinde rulolanmaları ve bundan sonra ayrılarak kesilmeleri dışında, alüminyum folyo ve şeritler aynı üretim prosedürüne tabidirler.

Öte yandan, folyo ve şerit sektörü içinde, talep ve arz yönünden aşağıda belirtilen bazı özellikler nedeniyle farklı ürün pazarları ortaya çıkmaktadır.

- Alüminyum Folyolar

- Aseptik Folyolar (10 micron'un altında kalınlık)

Bu alüminyum folyo çeşidi bazı ürünlerin (çorba, süt ve içecekler gibi) aseptik (mikrop barındırmayan) şartlarda saklanmasına yönelik ambalaj üretiminde kullanılan çok ince bir alüminyum folyo çeşididir. Söz konusu ürünün müşterileri, diğer alüminyum folyoların dönüşümü ile uğraşan müşteri kitlesinden farklılık arzeden (başta Tetrapak ve Combibloc olmak üzere) aseptik ambalaj üreticileridir. Aseptik folyo müşterileri, esnek paketleme alanındaki diğer müşterilere oranla, alüminyum folyo kalitesine, alüminyum kağıdın kendi ekipmanlarına uyumluluğuna, servis ve satış sonrası şartlara çok daha fazla dikkat etmekte ve önem vermektedirler. Bu çeşidin özel bir üretim prosedürü olup, kullanılan alüminyum çok incedir (6.3 mikron Tetrapak için).

- Esnek Ambalajlama (paketleme) için Kullanılan Diğer Alüminyum Folyo Çeşitleri (50 mikronun altında kalınlık)

Bu alüminyum folyo çeşitlerini, talep eden müşteri grupları, bu ürünleri farklı kullanım amaçlarına göre çeşitli kalınlıklarda kullanabildikleri gibi, aynı kullanım amacına yönelik olarak farklı kalınlıklarda da kullandıkları bilinmektedir.

Arz açısından ise, üretim için ürüne özel know-how gerekmemekte ve bu alüminyum folyolara ilişkin olarak geniş bir ikame edilebilirlik bulunmaktadır. Bu nedenle tüm "diğer alüminyum folyolar" aynı ürün pazarına dahil edilmiştir.

- Şeritler (50 micron'dan 200 micron'a kadar değişen kalınlıkta)

Isı dönüştürücüler (klimalarda kullanılan şeritler) olarak da nitelendirilen bu pazar müşteri gruplarına göre ikiye ayrılabilir: Otomotiv endüstrisinde kullanılan ısı dönüştürücüler ve inşaat sektöründe kullanılan ısı dönüştürücülerdir (sabit klimalar).

Arz açısından, "inşaat sektörüne yönelik ısı dönüştürücüler", özel maden alaşımlarından yapılan "otomotiv sektörüne yönelik ısı dönüştürücüler" ile farklı bir üretim prosedürüne tabidirler.

Talep açısından, bu iki ürünün müşterileri de farklılık arz etmekte ve farklı ekonomik trendleri izlemektedirler. Örneğin, otomotiv sektörüne yönelik ısı dönüştürücülerini satın alan müşteriler, kalite ve fiziksel dayanıklılığa (aşınma ve paslanmaya karşı dayanıklılık, biçimlendirilebilme, sertlik, termal iletkenlik) daha

fazla önem veren uluslararası firmalardır. Söz konusu müşterilere ürün arzı için üretici zor ve uzun birtakım yetkinlik prosedürlerinden geçmek durumundadır. Bu prosedürlerden geçiş süresi otomotiv ekipman sağlayıcıları tarafından yapılan testler ve araba üreticisi tarafından nihai üründe yapılan testler için harcanan zaman dahil olmak üzere 6 ay ila 2 yıl arasında değişmektedir. Ancak, inşaat sektöründe bulunan birçok müşteri, küçük ve orta çaplı kuruluşlardan oluşmakta ve üreticinin yetkinlik prosedürü sadece iki ayı bulmaktadır.

Bu çerçevede, ilgili ürün pazarları; esnek paketlenme amaçlı diğer alüminyum folyolar, otomotiv sektörü için ısı dönüştürücüleri ve aseptik folyo pazarı olarak belirlenmiştir.

H.2.2. Coğrafi Pazar

İlgili coğrafi pazar, ürünlerin özellikleri, kullanım alanları, alıcıların coğrafi dağılımı, dağıtım kanalları gibi unsurlar göz önünde bulundurularak Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tespit edilmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (b) bendinde "*Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi*" birleşme veya devralma sayılan haller olarak öngörülmüştür. Eurofoil Luxemburg ve Eurofoil Belgium'da kontrol değişikliğinin gerçekleşmesi nedeniyle bildirim konu işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ'in anılan maddesi kapsamında bir devralma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Taraf teşebbüslerin faaliyetleri, esnek paketlenme amaçlı diğer alüminyum folyolar, otomotiv sektörü için ısı dönüştürücüleri ve aseptik folyo pazarı olarak belirlenen ilgili ürün pazarlarının hiçbirisinde çakışmamakla birlikte, tarafların ilgili pazarda 2000 yılı itibarıyla toplam 32.3 trilyon TL'ye ulaşan cirolarının ve aseptik folyo pazarındaki %50 ve otomotiv sektörü için ısı dönüştürücüleri pazarında %35 civarında olan pazar paylarının, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde belirtilen eşikleri aşması nedeniyle söz konusu işlemin bu pazarlar açısından izne tabi bir devir işlemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anılan devralma işleminin, ilgili ürün pazarları açısından değerlendirilmesi aşağıda sunulmuştur.

Esnek Paketlenme Amaçlı Diğer Alüminyum Folyolar Pazarı

Bu pazarda Pechiney'in payı % 4 civarında olup, diğer teşebbüslerin payları ise Etibank %31, Assan %24, Carcano %14, VAW %4, Alcan %2, Elval %2 ve diğer %19 şeklindedir. Bu pazarda devralınan Eurofoil Luxemburg ve Eurofoil Belgium'un herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

Aseptik Folyo Pazarı

Söz konusu ürünün müşterileri aseptik ambalaj üreticileri olup, genelde servis ve satış sonrası hizmetlere çok önem vermektedirler. Müşterinin özel bir üretim prosedürü bulunmakta, kullanılan alüminyum çok ince ve üretimi de özel bir know-how'a tabi olmaktadır.

Türkiye’de aseptik folyonun alıcısı sadece Tetrapak A.Ş.’dir. Tetrapak ise bu alımların yaklaşık yarısını Eurofoil Luxemburg’dan diğer yarısını ise Carcano’dan yapmaktadır. Pazardaki diğer sağlayıcı Carcano’nun da taraflar kadar, yaklaşık %50 oranında payı bulunmaktadır. İki sağlayıcılı ve tek alıcılı aseptik folyo pazarı, ürünün özellikleri dolayısıyla alıcı-sağlayıcı ilişkisinin çok yoğun olduğu bir pazardır. Tetrapak için Eurofoil Luxemburg tarafından 6.3 mikron kalınlığında üretilen aseptik folyo şeritler, şirketin özel bir know-how gerektiren üretim prosesinde değerlendirilmektedir.

Pechiney’in bu pazarda yer almaması itibarıyla, tarafların devralma işlemiyle anılan pazardaki payları toplamında herhangi bir artış olmayacak, bu oran yine yaklaşık %50 seviyesinde bulunacaktır.

Otomotiv Sektörü İçin Isı Dönüştürücüleri Pazarı

Genel anlamda 50 mikrondan 200 mikrona kadar değişen kalınlıkta alüminyum şerit pazarı olarak da tanımlanabilecek olan bu pazar, hem arz hem de talep yanlı farklılıklar içermesi nedeniyle, otomotiv sektörü için ısı dönüştürücüleri pazarı ayırımına tabi tutulmuştur.

Dosya mevcudu bilgilerden, bu ürünün ülkemizde halihazırda sadece Kale Oto Radyatör A.Ş. tarafından kullanıldığı, Valeo adlı firmanın 1999 yılında İzmir'deki tesislerini kapatarak, piyasadan çekildiği, ancak, Çorum tesislerinde yaklaşık 25 senedir bakır ısı dönüştürücüleri üretimi yapan Yetsan'ın, önümüzdeki aylarda alüminyum ısı dönüştürücülerine yönelik faaliyete geçmesinin beklendiği, tek alıcılı (monopson) yapıdaki bu pazarda, Pechiney'in payının yaklaşık %35 olduğu (1000 tonda 350 ton) ve devralınan şirketlerin bu pazarda herhangi bir satışının bulunmadığı, talebin geri kalan % 65’lik kısmının Assan, VAW ve Sapa Finspog adlı şirketlerce sağlandığı anlaşılmıştır.

Devralınan şirketler ile devralan Pechiney'in faaliyetleri aseptik folyo pazarında olduğu gibi bu pazarda da çakışmamakta, dolayısıyla devralma işlemi ile yoğunlaşma oranlarında bir değişiklik olmamaktadır.

Ayrıca, dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, bildirim formunda tarafların en büyük beş müşterisi olarak gösterilen Tetrapak A.Ş., Kale Oto Radyatör San. ve Tic. A.Ş., Rotopak Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. A.Ş., Usta Basım Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Huhtamaki Van Leer Saf Plastik firmalarına, devralma işlemine ilişkin görüşlerinin sorulduğu, adı geçen şirketlerin genel olarak söz konusu devralmayla kendilerini dolayısıyla Türkiye pazarını olumsuz yönde etkileyecek bir durumun gerçekleşmeyeceğini ifade ettikleri anlaşılmıştır.

Yukarıda yer verilen tesbitler doğrultusunda, devralma işlemi ile rekabeti önemli ölçüde azaltacak şekilde bir hakim durumun yaratılmadığı veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmediği kanaatine varılmıştır.

Hisse Alım Sözleşmesinin 10. maddesinde yer alan Rekabet Yasağı Düzenlemesi

Devralma işlemine esas teşkil eden “Hisse alım sözleşmesi”nin 10. maddesi, devreden taraf ve onun kontrolündeki diğer teşebbüslerin üç yıl süre ile "işle" ilgili faaliyetlerle iştigal etmemesine ilişkin düzenlenmeyi içermektedir.

Bu tür devir işlemlerinde devreden taraf üzerine getirilen satışa konu faaliyet ile işgal etme yasakları, uygun süre ve kapsamda olması koşuluyla, işlemin bir bütün halinde ve sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla makul karşılanabilmektedir.

İlgili pazarlar açısından gerekli know-how, müşteri portföyü, marka imajı ve sağlayıcı - alıcı bağımlılığının yoğunluğu gibi hususlar dikkate alındığında, anılan sözleşmenin 10. maddesi ile getirilen 3 yıl süreli rekabet yasağının, devralma işleminin gerçekleştirilmesi için makul, objektif ve zorunlu bir yan sınırlama olduğu kanaatine varılmıştır.

Ayrıca sözleşmenin 10 b(i) bölümünde, satıcı üzerine getirilen, yatırımcı olarak herhangi bir rakip firmanın sermayesine ödünç verme, böyle bir firmanın hisselerini satın alma veya böyle bir şirketin münferiden veya toplam olarak sermayesinin %10'una tekabül eden miktarlarla katkıda bulunma yasakları yer almaktadır. Ancak, yapılan bir sözleşme değişikliğiyle, Türkiye Cumhuriyeti toprakları bu yasakların kapsamı dışında bırakılmış, dolayısıyla bir değerlendirme yapılmasına gerek kalmamıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında,

1- Pechiney SA'nın, Sapa AB'nin Eurofoil Luxemburg ve Eurofoil Belgium şirketlerindeki hisselerinin tamamını devralmasına ilişkin işlemin, tarafların sahip olduğu toplam pazar payı ve ciroları yönüyle, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna,

2- Bu işlem sonucunda, ilgili pazarlarda hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması, ayrıca "Hisse alım sözleşmesi" nin 10. maddesinde yer alan 3 yıl süreli rekabet etme yasağının, devir sözleşmesine ilişkin makul, objektif ve zorunlu bir yan kısıtlama olması nedeniyle, bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.